

STORTINGET

Representantforslag 273 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Abid Raja og Grunde Almeland

Dokument 8:273 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Abid Raja og Grunde Almeland om å sikre fullføring og kvalitet i videregående opplæring

Til Stortinget

Bakgrunn

Det er fortsatt for mange unge som ikke fullfører videregående opplæring, og det er nødvendig med prioritering og tydelige grep for å hindre ytterligere utenforskap og realisere alles rett til å fullføre.

Det er viktig at flere lykkes i videregående skole, og at flere barn og unge blir i stand til å skape et godt liv for seg selv og andre. Fullføringsreformen fra 2021 var et viktig grep for å oppnå dette. Den sikret nemlig alle rett til å fullføre videregående utdanning med enten studie- eller yrkeskompetanse. Innføringen av fullføringsretten har imidlertid ikke gått knirkefritt – mye på grunn av en stadig mer presset økonomisk situasjon for fylkeskommunene. De fleste fylker har måttet se på dimensjonering av skoletilbud, mange fylker har ikke fått til å bygge nok skoleplasser, og andre har måttet legge ned hele skoler eller begrense linjetilbudet mer enn ønskelig. Dreiningen fra studiespesialisering til yrkesfag, særlig innen helse og oppvekst, og en krevende overgang fra to-årig videregående til påbygg, nevnes også som en kilde til frafall.

Ideen bak å innføre fullføringsrett var at man samtidig skulle skape et videregående skoletilbud som kunne gi flere elever utdanningsveier som passet dem. Det er

nødvendig med en reform også i innhold og linjetilbud for å sette flest mulig best mulig i stand til å fullføre.

I dag har voksne rett til modulstrukturert opplæring, noe som bidrar til økt fleksibilitet og kan forkorte veien til vitnemål. Det bør for eksempel vurderes om tilsvarende organisering kan innføres i hele den videregående opplæringen. En slik modell kan legge til rette for at elever som oppnår kompetansemål i fag, får dette dokumentert fortløpende. Modulstrukturert opplæring åpner også for alternative organiseringsformer, herunder en terminbasert modell der elever fullfører fag og moduler innenfor kortere tidsperioder enn et tradisjonelt skoleår. Da får elevene anledning til å konsentrere seg om færre fag av gangen.

Innføringen av fullføringsreformen har skapt uklarhet for elever som ikke er aktuelle for studiekompetanse, fagbrev eller lære kandidatordning. Hvor lenge skal de gå på videregående, og hvilken rolle har kommunen overfor disse elevene? En må unngå at kommune og fylkeskommune skyver ansvaret mellom seg i en stram økonomisk situasjon. Derfor må fullføringsreformen tydelig fordele ansvar og legge til rette for tettere samarbeid mellom nivåene, slik at disse elevene får et helhetlig opplæringsløp.

Lied-utvalget (jf. NOU 2019:25 Med rett til å mestre – Struktur og innhold i videregående opplæring) hadde en tydelig anbefaling om å gjennomgå fordelingen mellom fellesfagene og programfagene i fag- og timefordelingen. Regjeringen har kommet sent på banen med å igangsette dette arbeidet, og det er etter forslagsstillerens syn nødvendig å sikre tydelig framdrift for å sørge for en videregående opplæring som forbereder elevene på framtidens behov.

En viktig endring som har skjedd siden fullføringsreformen ble vedtatt, er kunstig intelligens' inntog i nor-

ske klasserom. Bruken av, og ikke minst kontrollen av, teknologi i klasserommet er avgjørende for kvaliteten i den videregående opplæringen. Flere lærere peker på behovet for tilgang på låste nettlesere for å sikre at det er lærerne som har kontroll over når kunstig intelligens generelt, og generative språkmodeller spesielt, brukes av elevene i undervisningen.

Norge har høyt kompetente og dyktige lærere. Dette er snakk om arbeidskraft som ønsker og har behov for kontinuerlig påfyll av etter- og videreutdanning i løpet av karriereløpet. Etter- og videreutdanningssystemet i skolen har både blitt åpnet opp for flere yrkesgrupper, som er en god ting, og fått reduserte midler. Det kan føre til at færre lærere i videregående opplæring får tilgang på etter- og videreutdanning, noe som vil være negativt for kvaliteten i undervisningen over tid.

Formålet med å innføre fullføringsretten var at man i Norge skulle få et mer fleksibelt skolesystem som tar større hensyn til den enkelte ungdoms livssituasjon, bakgrunn, forutsetninger og ambisjoner for framtiden. I sum innebærer fullføringsretten og fullføringsreformen mange små og store grep som skal hindre utenforskap, og derfor er det viktig at reformarbeidet prioriteres.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen legge frem en finansieringsplan for sikring av fullføringsreformens inten-

sjon om å få flest mulig elever gjennom et utdanningsløp som kvalifiserer for videre studier eller arbeidsliv.

2. Stortinget ber regjeringen avklare hvordan gruppen som ikke er aktuelle for generell studiekompetanse, fagbrev eller lære kandidatordning, kan sikres et helhetlig opplæringsløp, der det legges til rette for et samarbeid mellom kommune og fylkeskommune som er formålstjenlig utfra elevens beste.
3. Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag til hvordan videregående opplæring kan bli mer modulbasert for alle, slik at elever får anledning til å konsentrere seg om færre fag om gangen og få en mer fleksibel vei til fullført videregående opplæring.
4. Stortinget ber regjeringen bidra til at alle skoler har tilgang på låste nettlesere i undervisning så vel som i vurderingssituasjoner.
5. Stortinget ber regjeringen gi lærere rett til og reell tilgang på etter- og videreutdanning, gitt oppfylning av aktuelle kriterier.
6. Stortinget ber regjeringen sikre framgang og prioritering av arbeidet med fag- og timefordelingen mellom fellesfag og programfag, med den hensikt å gi elevene økt mulighet for fordypning, sterkere motivasjon for læring og bedre forutsetninger som student eller lærling.

26. mars 2026

Guri Melby

Abid Raja

Grunde Almeland

